

УДК 339.47:656.2

Борис ОСТАПЮК

ORCIDiD: 0000-0001-7237-7040

здобувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна

ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Анотація. В статті розкрито сутність діагностики як сучасного інструментарію розпізнавання станів економічної безпеки підприємств залізничної галузі. Визначено, що діагностика економічної безпеки підприємства є багатостороннім процесом оцінки відхилень показників-індикаторів її стану з урахуванням індивідуальних особливостей підприємства та зовнішніх ситуацій і умов його функціонування. Встановлено специфіку підприємств залізничного транспорту, яку слід враховувати при проведенні діагностики їх економічної безпеки. Серед особливостей функціонування залізничного транспорту України виділено його монопольне положення, різноманітність виробничо-технологічних процесів і необхідність забезпечення їх узгодженості та архітектуру організаційно-управлінської структури акціонерного товариства «Укрзалізниця», яка нині знаходиться на стадії реорганізації від побудови її за територіальним принципом до створення вертикалей за бізнес-напрямами діяльності. З'ясовано загрози економічній безпеці залізничного транспорту у сфері перевізної діяльності, у соціальній, фінансово-інвестиційній та організаційно-управлінській сферах. Зроблено висновок про необхідність розроблення комплексної технології діагностики економічної безпеки підприємств залізничної галузі, яка б включала дослідження як загроз і джерел їх виникнення, так і аналіз індикаторів економічної безпеки за різними її складовими, поєднувала підходи і методи оцінки зовнішніх загроз та індикаторів економічної безпеки економічної безпеки. Визначено процедуру проведення діагностики економічної безпеки на підприємствах залізничного транспорту, яка включає такі етапи: ідентифікація та аналіз загроз, оцінка впливу зовнішніх загроз; оцінка економічної безпеки організаційно-управлінської і фінансово-інвестиційної діяльності; оцінка економічної безпеки на рівні виробничих підрозділів з точки зору критичності їх ресурсного потенціалу за основними видами ресурсів та результативності його використання; формування інтегрального показника рівня

економічної безпеки та шкали його оцінювання; розроблення заходів щодо забезпечення економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, діагностика, принципи, підходи, підприємства залізничного транспорту.

Вступ. Залізничний транспорт України відіграє важливу роль в забезпеченні економічного розвитку та безпеки країни. Однак динаміка показників ефективності діяльності залізничного транспорту за роки незалежності України вказує на тенденції поглиблення кризових явищ, зокрема протягом 2014 і 2015 років внаслідок втрати значної частини активів у Криму та східних областях України, падіння обсягів експорту та ВВП, Укрзалізниця звітувала про збитки у 15,4 та 16,7 млрд грн відповідно. За підсумками 2017-го вона вже мала чистий дохід 3,6 млн євро, а у I-му півріччі 2018 року дохід зріс до 14,6 млн євро, проте це набагато менше за аналогічні показники європейських перевізників [1]. Серед причин погіршення ситуації на залізничному транспорті, окрім втрат від окупації, слід відзначити неефективне управління матеріальними та людськими ресурсами, розбалансованість бізнес-процесів, хронічне недоінвестування та відсутність чіткої стратегії розвитку, критична зношеність інфраструктури, як колій (зношені 40 %), так і локомотивної тяги та вагонного парку (технічний знос 80 %). Беручи до уваги сучасний стан залізничної галузі і постійне посилення факторів, що обумовлюють її депресивний розвиток, актуалізується питання діагностики економічної безпеки підприємств залізничного транспорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню проблем економічної безпеки на підприємствах залізничної галузі присвятили свої праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як В. Дикань, І. Воловельська, О. Маковоз, І. Назаренко, С. Каламбет, В. Воропай, Р. Кожевников, З. Межох, Н. Терьошина, В. Персіанов, С. Міщенко, Т. Тимофєєва, І. Токмакова та ін. [2–9]. Вони досліджують питання визначення загроз і ризиків економічної безпеки залізничного транспорту, підходи до оцінювання та пошуку інструментів управління економічною безпекою. Поряд з значними напрацюваннями у сфері

забезпечення економічної безпеки залізничної галузі потребує подальшого вивчення питання діагностики економічної безпеки на підприємствах залізничного транспорту в сучасних умовах їх функціонування.

Формування цілей статті. Забезпечення сталого розвитку вітчизняної залізничної галузі викликає необхідність аналізу загроз і можливостей їх усунення, що і обумовило потребу в розкритті теоретико-методичних засад проведення діагностики економічної безпеки підприємств залізничного транспорту з урахуванням специфіки їх функціонування.

Виклад основного матеріалу. Сучасним способом розпізнавання станів економічної безпеки підприємств є використання наукового інструментарію діагностики, що орієнтована на отримання достовірної інформації про реальні можливості економічного суб'єкта на будь-якому етапі його розвитку. Своєчасна діагностика загроз дозволяє визначити причини зміни стану підприємства і є передумовою забезпечення економічної безпеки діяльності підприємства. Значимість діагностики, як вказують вчені [10] пояснюється тим, що вона, з одного боку, є системною і комплексною методологією дослідження фінансово-господарської діяльності, вивчення явищ і процесів, виявлення закономірностей розвитку підприємства, а з іншого – визначає перспективи його розвитку. Формування ефективної системи діагностики економічної безпеки підприємства потребує вирішення наступних завдань [11]:

1. Подолання інформаційної невизначеність оцінки загроз, що викликана не лінійністю розвитку внутрішнього і зовнішнього середовища.
2. Вибір методологічних підходів, які найбільш ефективні в прогнозуванні загроз.
3. Створення ефективного апарату діагностики.
4. Налагодження обліку впливу факторів на функціонування і розвиток підприємства.
5. Розроблення формалізованих моделей прогнозування стану економічної безпеки.

Побудова системи діагностики для забезпечення економічної безпеки підприємства має ґрунтуватися на таких принципах: комплексність, своєчасність, безперервність, активність, законність, економічна доцільність, взаємодія і координація, вдосконалення.

Специфіка і складність діагностики економічної безпеки підприємства полягає в тому, що визначення ознак та симптомів – це багатосторонній процес оцінки відхилень показників на фоні зовнішніх ситуацій і умов його функціонування з урахуванням індивідуальних особливостей, тому важливим є розгляд специфіки підприємств залізничного транспорту з погляду забезпечення їх економічної безпеки.

В першу чергу слід відзначити, що нині залізничний транспорт є акціонерним товариством, яке належить державі та має монопольне положення. Для подолання існуючих перешкод розвитку в залізничній галузі проводиться реформування, що орієнтоване на формування конкурентного середовища і забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту. Однак на сьогоднішній день низька ефективність процесів реформування стала новим викликом, що має широке коло загроз для залізничної галузі.

Вагомого значення для забезпечення економічної безпеки набуває врахування специфіки техніко-технологічних процесів та організації діяльності на підприємствах залізничного транспорту. Зокрема участь значної кількості виробничих підрозділів різноманітних господарств (локомотивне, вагонне і т.п.) в формуванні процесу перевезень потребує єдиної системи управління і координації діяльності, у тому числі слід констатувати той факт, що нині відбулася централізація фінансування підприємств галузі в результаті надання залізницям статусу регіональних філій. Найбільш серйозним викликом для підприємств залізничної галузі є застарілість техніко-технологічної бази, що не дозволяє забезпечити відповідну сучасним вимогам якість перевезень та знижує можливості щодо залучення додаткових обсягів роботи і, відповідно, знижує конкурентні позиції залізничного транспорту.

Беручи до уваги специфіку залізничного транспорту загрози економічній безпеці залізничного транспорту можна класифікувати на загрози у сфері перевізної діяльності, у соціальній, фінансово-інвестиційній та організаційно-управлінській сфері. Загрози у сфері перевізної діяльності:

- зниження рівня безпеки перевізного процесу, обумовлене низьким рівнем надійності експлуатованої техніки;
- високий фізичний і моральний знос матеріально-технічної бази внаслідок низьких темпів її оновлення та зниження інвестиційної активності;
- зниження ефективності організації та управління перевізним процесом через недостатнє застосування елементів нового технологічного укладу, і перш за все сучасних інформаційних технологій.

Загрози у соціальній сфері:

- розрив в оплаті праці на транспорті та у базових галузях, що є чинником високої плинності кадрів, особливо провідних професій;
- недостатнє стимулювання підвищення ефективності роботи, зокрема співвідношення між зростанням продуктивності праці та зростанням заробітної плати;
- невиправдана диференціація оплати праці окремих категорій працівників.

Загрози у фінансово-інвестиційній сфері:

- збитковість пасажирських перевезень;
- неадекватне зростання інфляції обмеження рівня тарифів на перевезення вантажів і пасажирів;
- зниження державної підтримки інвестиційних програм розвитку транспорту, що мають загальнонаціональне значення;
- низький рівень привабливості для приватних інвестицій.

Загрози в організаційно-управлінській сфері:

- низька якість обґрунтування рішень та їх реалізації;

- дублювання функцій;
- непрозорість діяльності;
- корупція.

Таким чином, особливістю діагностики підприємств залізничної галузі є її проведення з урахуванням організаційно-управлінської та організаційно-технологічної специфіки залізничної галузі, що в свою чергу потребує багаторівневої технології ідентифікації та оцінювання економічних загроз та стану економічної безпеки. Зокрема на рівні акціонерного товариства має проводитися оцінка загроз організаційно-управлінського і фінансово-інвестиційного характеру; а на рівні виробничих підрозділів - оцінка ресурсного потенціалу з точки зору можливості забезпечення їх економічної безпеки.

Для покращення результатів діагностики економічної безпеки підприємств залізничної галузі слід використовувати поєднання таких підходів: структурного (розгляд окремих компонентів, що формують загальний результат); відтворювально-еволюційного (необхідність розробки нових, менш трудомістких, але більш достовірних методик); нормативний (вироблення нормативів показників); інтеграційного (дослідження взаємозв'язків при створенні агрегованих груп); комплексного (облік різних аспектів в агрегованих групах); маркетингового (орієнтація кінцевого результату на споживача інформації); функціонального (розгляд від потреби), спільно з елементами предметного підходу (по можливості, беруться відомі статистичні дані); динамічного (ретроспективний і перспективний аналіз); процесного (процес - моніторинг економічної безпеки); оптимізаційного (перехід від якісних характеристик до кількісних); ситуаційного (заснований на варіативності).

Аналіз поглядів вчених [3, 7–8] вказує, що діагностику економічної безпеки підприємств залізничного транспорту слід виконувати в такій послідовності:

1. Виявлення та оцінка внутрішніх і зовнішніх факторів, які визначають економічну безпеку підприємства, аналіз і оцінка ступеня їх впливу.

Ідентифікація загроз в рамках відповідних складових економічної безпеки підприємств залізничної галузі є першим кроком процесу діагностики. Її головне завдання полягає у визначенні джерел загроз, факторів ризику, виявленні напрямків діяльності товариства і етапів, на яких вони можуть виникнути. Ідентифікація загроз дозволяє виявити рівень керованості окремих видів господарських ризиків та визначити шляхи можливої нейтралізації їх негативних наслідків. Для оцінки умов і обставин, в яких знаходиться нині залізничний транспорт, необхідно враховувати наступні аспекти: політичну і соціально-економічну ситуацію в країні і регіонах; напрями політики, що проводяться структурами влади; стан правової бази; наявність матеріально-сировинних, енергетичних і трудових ресурсів; криміногенна обстановка в країні; стан ринкової економіки; наявність необхідних ресурсів на підприємстві і ринків збуту; конкурентоспроможність послуг; можливості по встановленню ділових контактів, наявність реальних і потенційних конкурентів, і багато інших. Ідентифікація загроз зумовлює вибір конкретних критеріїв і методик оцінки відповідних складових економічної безпеки, які, в свою чергу, є об'єктом моніторингу економічної безпеки підприємства. Зазначимо, що від правильного вибору вимірників прояву загроз (або системи показників для моніторингу) залежить адекватність оцінки економічної безпеки.

2. Розрахунок узагальнюючих показників економічної безпеки для кожної з функціональних складових.

2.1. Оцінка економічної безпеки у організаційно-економічній та фінансово-інвестиційній сферах, яка проводиться для акціонерного товариства «Укрзалізниця» вцілому.

2.2. Оцінка економічної безпеки виробничих підрозділів регіональних філій з точки зору критичності та результативності використання їх ресурсного потенціалу.

Система показників стану динаміки певної сфери безпеки покликана забезпечити комплексне відображення, по-перше, усій сукупності зовнішніх чинників, що визначають рівень цієї сфери; по-друге, усїєї повноти протиріч усередині самої сфери як джерела загрози. Характеристика кожного компонента сфери економічної безпеки повинна спиратися на досить обмежений круг показників-індикаторів. Вибір показників економічної безпеки здійснюється на принципах, які повинні забезпечити адекватність відображення їх об'єктивного стану і тенденцій розвитку. Виходячи з методології наукового аналізу, фахівці вважають, що провідними принципами вибору показників економічної безпеки є: об'єктивність (науковість), системність (комплексність – єдність внутрішніх і зовнішніх зв'язків, чинників), необхідність і достатність даних; утилітарність (прикладний характер); правомірність (відповідність нормам права і моралі). Використовуючи комплексний підхід до використання методів діагностики для ідентифікації станів економічної безпеки підприємства, слід їх оцінити за такими критеріями: орієнтація на майбутнє; точність; продуктивність ресурсів; об'єктивність; корисність; своєчасність; надійність.

Система економічної безпеки має критичні обмеження – це граничні величини, недотримання яких перешкоджає нормальному ходові розвитку різних елементів відтворення, приводить до формування негативних, руйнівних тенденцій у сфері економічної безпеки. Важливо підкреслити, що високий рівень безпеки досягається за умови, що увесь комплекс показників знаходиться в певних допустимих межах і має свої граничні значення.

3. Розрахунок інтегрального показника економічної безпеки та розроблення шкали оцінювання. Загальний рівень економічної безпеки з'ясовується на підставі визначеного інтегрального критерію зважуванням і підсумовуванням окремих функціональних критеріїв, що розраховуються шляхом порівняння (зіставлення) величини загрози економічної безпеки та ефективності заходів її запобігання.

4. Розроблення комплексу заходів, спрямованих на підвищення економічної безпеки та оцінка їх ефективності.

Результати аналізу і оцінки рівнів, які становлять економічну безпеку, повинні бути покладені в основу розроблення комплексу заходів, спрямованих на протидію загрозам, підвищення рівня економічної безпеки підприємств залізничної галузі і, відповідно, розширення їх адаптивних можливостей до змін умов господарської діяльності, створення умов для стабільного функціонування і розвитку.

Висновки. Таким чином, побудова системи діагностики для забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту повинна ґрунтуватися на комплексному підході та включати ідентифікацію загроз, вибір критеріїв і методик оцінювання, моніторинг економічної безпеки та розроблення заходів щодо її забезпечення, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку підприємств залізничної галузі в довгостроковій перспективі.

В цілому проведення діагностики економічної безпеки підприємств залізничного транспорту дозволить підвищити ефективність використання ресурсів, достовірність і точність ідентифікації станів бізнес-процесів, а також прогнозувати бажаний стан економічної безпеки підприємницької діяльності.

Використана література

1. ПАТ «Укрзалізниця». Інтегрований звіт 2017 р. Для інвесторів. URL : <https://uz.gov.ua/about/investors/>.
2. Дикань В.Л. Економічна безпека підприємства: [навч. посібник] / В.Л. Дикань, І.В. Воловельська, О.В. Маковоз. – Харків: УкрДАЗТ, 2011. – 266 с.
3. Дикань В.Л. Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємства : [монографія] / В.Л. Дикань, І.Л. Назаренко; Українська державна академія залізничного транспорту. – Харків : УкрДАЗТ, 2011. – 142 с.
4. Каламбет С.В. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничної галузі / С.В. Каламбет, В.А. Воропай // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2013 – № 2 С. 106–113.
5. Кожевников Р.А. Экономическая безопасность железнодорожного транспорта : [учебное пособие для вузов железнодорожного транспорта] /

Р.А. Кожевников, З. П. Межох, Н.П. Терешина. – М. : Маршрут, 2005. – 326 с.

6. Міщенко С.П. Напрями забезпечення економічної безпеки залізничного транспорту / С.П. Міщенко / Вісник економіки транспорту та промисловості. – 2011. – № 34. – С. 206–209.

7. Персианов В.А. Железнодорожный транспорт и экономическая безопасность России / В.А. Персианов // Вестник университета. Серія «Управление на транспорте». – М. : ГУУ, 2001. – № 1. – С. 5–9.

8. Тимофєєва Т.О. Розробка механізму щодо забезпечення економічної безпеки залізничного транспорту : автореф. дис. ... к. екон. наук : 08.00.03 / Тетяна Омелянівна Тимофєєва. – Х., 2009. – 20 с.

9. Токмакова І.В. Забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України : [монографія] / І.В. Токмакова. – Х. : УкрДУЗТ, 2015. – 403 с.

10. Максаков Н.С. К вопросу о содержании экономической безопасности предпринимательской структуры / Н.С. Максаков // Социальноэкономические явления и процессы. – 2012. – № 12 (046). – С. 202–204.

11. Яковенко Н.В. Теоретические аспекты исследования экономической безопасности региона на основе социально-экономического мониторинга / Н.В. Яковенко // Альманах современной науки и образования. 2009. № 3 (22). С. 205–207.

References

1. ПАТ «Ukrzaliznytsia». Intehrovanyi zvit 2017 r. Dlia investoriv. URL : <https://uz.gov.ua/about/investors/>.

2. Dykan V.L. Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: [navch. posibnyk] / V.L. Dykan, I.V. Volovelska, O.V. Makovoz. – Kharkiv: UkrDAZT, 2011. – 266 s.

3. Dykan V.L. Kompleksna metodyka vyznachennia rivnia ekonomichnoi bezpeky, otsinky ryzykiv ta ymovirnosti bankrutstva pidpriemstva : [monohrafiia] / V.L. Dykan, I.L. Nazarenko; Ukrainaska derzhavna akademiia zaliznychnoho transportu. – Kharkiv : UkrDAZT, 2011. – 142 s.

4. Kalambet S.V. Mekhanizm zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv zaliznychnoi haluzi / S.V. Kalambet, V.A. Voropai // Naukovyi visnyk: finansy, banky, investytsii. – 2013 – № 2 S. 106–113.

5. Kozhevnykov R.A. Экономическая безопасность железнодорожного транспорта : [учебное пособие для вузов железнодорожного транспорта] / R.A. Kozhevnykov, Z. P. Mezhokh, N.P. Tereshina. – М. : Marshrut, 2005. – 326 s.

6. Mishchenko S.P. Napriamy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky zaliznychnoho transportu / S.P. Mishchenko / Visnyk ekonomiky transportu ta promyslovosti. – 2011. – № 34. – S. 206–209.

7. Persyanov V.A. Zheleznodorozhnyi transport y ekonomicheskaya

bezopasnost Rossyy / V.A. Persyanov // Vestnyk unyversyteta. Seriiia «Upravlenye na transporte». – M. : HUU, 2001. – № 1. – S. 5–9.

8. Tymofieieva T.O. Rozrobka mekhanizmu shchodo zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky zaliznychnoho transportu : avtoref. dys. ... k. ekon. nauk : 08.00.03 / Tetiana Omelianivna Tymofieieva. – Kh., 2009. – 20 s.

9. Tokmakova I.V. Zabezpechennia harmoniinoho rozvytku zaliznychnoho transportu Ukrainy : [monohrafiia] / I.V. Tokmakova. – Kh. : UkrDUZT, 2015. – 403 s.

10. Maksakov N.S. K voprosu o sodержanyu ekonomicheskoi bezopasnosti predprynimatelskoi struktury / N.S. Maksakov // Sotsyalnoekonomicheskyye yavleniya y protsessy. – 2012. – № 12 (046). – S. 202–204.

11. Iakovenko N.V. Teoretycheskiye aspekty yssledovaniya ekonomicheskoi bezopasnosti rehyona na osnove sotsyalno-ekonomicheskoho monytorynha / N.V. Yakovenko // Almanakh sovremennoi nauky y obrazovaniya. 2009. № 3 (22). S. 205–207.

Борис Борисович Остапюк

соискатель, Украинский государственный университет железнодорожного транспорта, г. Харьков, Украина

ДИАГНОСТИКА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

Аннотация. В статье раскрыта сущность диагностики как современного инструментария распознавания состояний экономической безопасности предприятий железнодорожной отрасли. Определено, что диагностика экономической безопасности предприятия является многосторонним процессом оценки отклонений показателей-индикаторов ее состояния с учетом индивидуальных особенностей предприятия и внешних ситуаций и условий его функционирования. Установлено специфику предприятий железнодорожного транспорта, которую следует учитывать при проведении диагностики их экономической безопасности. Среди особенностей функционирования железнодорожного транспорта Украины выделено его монопольное положение, разнообразие производственно-технологических процессов и необходимость обеспечения их согласованности и архитектуру организационно-управленческой структуры ао «Укрзалізниця», которая сейчас находится на стадии реорганизации от построения ее по территориальному принципу к созданию вертикалей по бизнес-направлениям деятельности. Выяснено угрозы экономической безопасности железнодорожного транспорта в сфере перевозочной деятельности, в социальной, финансово-инвестиционной и организационно-управленческой сферах. Сделан вывод о необходимости разработки комплексной технологии диагностики экономической безопасности предприятий железнодорожной отрасли,

которая бы включала исследование как угроз и источников их возникновения, так и анализ индикаторов экономической безопасности по разным ее составляющим, сочетающей подходы и методы оценки внешних угроз и индикаторов экономической безопасности экономической безопасности. Определена процедура проведения диагностики экономической безопасности на предприятиях железнодорожного транспорта, которая включает следующие этапы: идентификация и анализ угроз, оценка влияния внешних угроз; оценка экономической безопасности организационно-управленческой и финансово-инвестиционной деятельности; оценка экономической безопасности на уровне производственных подразделений с точки зрения критичности их ресурсного потенциала по основным видам ресурсов и результативности его использования; формирование интегрального показателя уровня экономической безопасности и шкалы его оценки; разработка мер по обеспечению экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, диагностика, принципы, подходы, предприятия железнодорожного транспорта.

Boris Borisovich Ostapyuk

aspirant, Ukrainian state University of railway transport,
Kharkov, Ukraine

DIAGNOSTICS OF ECONOMIC SECURITY OF RAILWAY ENTERPRISES

Abstract. The article reveals the essence of diagnostics as a modern tool for recognition of economic security of enterprises of the railway industry. It is determined that the diagnosis of economic security of the enterprise is a multilateral process of assessing deviations of indicators of its state, taking into account the individual characteristics of the enterprise and external situations and conditions of its functioning. The specificity of the enterprises of railway transport, which should be taken into account in the diagnosis of their economic security. Among the features of the functioning of the railway transport of Ukraine highlighted its monopoly position, a variety of production and technological processes and the need to ensure their consistency and architecture of the organizational and management structure of JSC "Ukrzaliznytsia", which is now at the stage of reorganization from its construction on the territorial principle to the creation of verticals in business areas. Threats to the economic security of railway transport in the sphere of transportation, social, financial, investment, organizational and managerial spheres have been clarified. It is concluded that it is necessary to develop a comprehensive technology for diagnosing the economic security of enterprises of the railway industry, which would include the study of both threats and their sources, and the analysis of economic security indicators for its various components, combining approaches and methods of assessing external threats and indicators of economic security of economic security. The procedure of economic safety diagnostics at the

enterprises of railway transport, which includes the following stages: identification and analysis of threats, assessment of the impact of external threats; assessment of economic security of organizational, management and financial and investment activities; assessment of economic security at the level of production units in terms of the criticality of their resource potential for the main types of resources and the effectiveness of its use; the formation of an integral indicator of the level of economic security and the scale of its evaluation; development of measures to ensure economic security.

Key words: economic security, diagnostics, principles, approaches, enterprises of railway transport.

Стаття надійшла до редакції 30 квітня 2019 року

Рецензент:

доктор економічних наук, професор

В.В. Прохорова